

อุดมการณ์ของสถาบันการศึกษาไทย : การร่วมกำหนดอนาคตของสังคม

ถ้าทุกคนติดตามข่าวคราวบ้านเมืองสักนิด ทุกคนย่อมเห็นพ้องต้องกันว่า ปัญหาปัจจุบันของโลกเรากำลังปะทุขึ้นอย่างมากมาย และเป็นปัญหาที่ท้าทายภูมิปัญญาของมนุษยชาติยิ่งนัก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งขณะนี้ไม่มีตำราเรียนของชาติใดที่สามารถเยียวยาปัญหาเหล่านี้ได้ แต่ละชาติจึงระดมมันสมองร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในแต่ละสถานการณ์

อนาคตที่ว่า "สังคมมนุษย์ควรจะอยู่อย่างไรและสังคมไทยจะเดินไปในทิศทางไหน" ในสถานะของความเป็นจริงที่กำลังจะเกิดขึ้น นี่คือคำถามที่ทุกคนน่าจะเริ่มค้นหาคำตอบได้แล้ว ที่ผ่านมามบทสรุปของการแข่งขันซึ่งขี้ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองหรือเศรษฐกิจ มักลงเอยด้วยการแพ้ทั้งคู่ แม้ว่าผลแห่งการสูญเสียจะแตกต่างกันก็ตาม

วันนี้คือยุคสมัยของสงครามการสื่อสารที่เฟื่องฟูที่สุด เป็นยุคสมัยที่

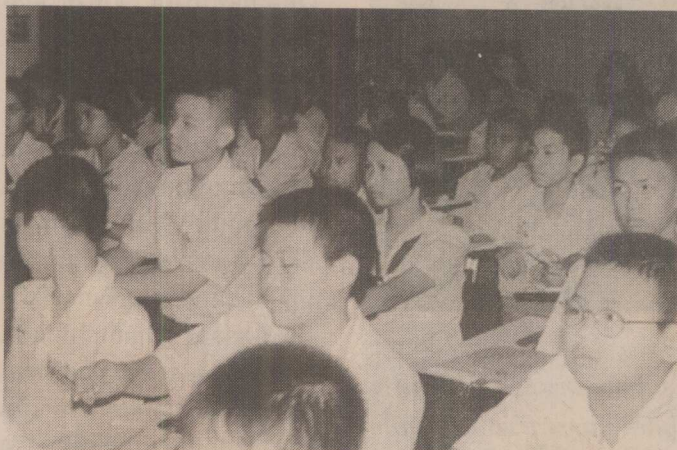
เสียต้นทุนทางธรรมชาติสูง และคุณค่าทางวัฒนธรรมก็เริ่มสูญหายไป เพื่อแลกเปลี่ยนกับการดำรงอยู่อย่างสะดวกสบายของมนุษย์ในช่วงชีวิตหนึ่ง มีใครบ้างที่ตระหนักว่า "สังคมกำลังก้าวเข้าใกล้พรมแดนแห่งความวิบัติ" เข้าทุกวัน หรือว่า ไม่มีใครปรารถนาจะคิดคำนึงถึงเรื่องนี้เลย แล้วปล่อยให้คนรุ่นหลังแก้ไขรับผิดชอบเอง

เมื่อมองอย่างเปรียบเทียบ จะเห็นว่า **มนุษย์ฉลาดขึ้น ในแง่ของประสิทธิภาพการใช้มันสมอง**

แต่สังคมมนุษย์กลับโง่งม โดยใช้ปัญหาที่ปะทุขึ้นเป็นเกณฑ์ชีวิต ที่โง่งมเพราะเราหาหนทางที่จะอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขไม่ได้ แม้ว่าเราจะพัฒนาวิธีการมาตลอด แต่เราก็ยังหลงผิดลองถูก ทั้งที่เป้าหมายในหัวใจของเราคือความสงบสุขร่วมกันของทุกสรรพสิ่ง แต่ภาพที่ปรากฏออกมาจากการดิ้นรนของเราคือความทุกข์สบาย ความมั่งคั่งอย่างมั่นคง ขณะนี้ความคิดและการใช้ชีวิตของคนในสังคมไทยกลายเป็นทุนนิยมเสียแล้ว โดยเฉพาะความเก่งกาจในการแสวงหาและการบริโภค

ปัญหาที่เห็นและเป็นอยู่จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายภูมิปัญญาของสังคมไทย ยิ่งนัก ต้องเข้าใจทั้งตัวปัญหา ระดับของพัฒนาการทางสังคม อีกทั้งทิศทางของคนในสังคมที่แสดงเจตจำนงไว้ ใครบ้างที่กล้าปฏิเสธว่า "ไม่คาดหวังกับสถาบันและระบบการศึกษาที่สังคมจัดตั้งขึ้น เพื่อให้การอบรม วิชาเรียน ศาสตร์วิชาแก่เยาวชน คนหนุ่มสาว ซึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ใหม่ที่กำลังก้าวเข้ามารับภาระทางสังคมที่ทวีความรุนแรงและท้าทายความสามารถขึ้นทุกวัน

เมื่อพิจารณาดูให้ดีจะเห็นว่าเราพัฒนาเนื้อหาและเทคนิคการศึกษาจนทำให้เด็กไทยชาญฉลาดขึ้นได้ ถือว่าบรรลุเป้าหมาย แต่ไม่บรรลุผลในเรื่องสันติสุขของการอยู่ร่วมกัน ซึ่งชาติไหนๆ ก็เหมือนกัน สาเหตุมาจากการที่เป้าหมายและทิศทางการใช้ความชาญฉลาดที่ได้รับจากการศึกษาของเยาวชน คนหนุ่มสาวถูกรวบงำ หากสังคมไทยวันนี้เป็นสังคมประชาธิปไตยโดยจริง ทุกคนทุกวัยยอมเป็นกลไกที่เท่าเทียมกันทางสังคม แต่ที่ผ่านมามาจนถึงวันนี้ เป็นเช่นนั้นหรือไม่... วงจรชีวิตของคนในสังคมถูก

เปลี่ยนแปลงบิดบังสิทธิโดยไม่ผ่านการรู้เห็นเป็นใจ และต้องรับเคราะห์กรรมตลอดมา อย่างเช่นปัญหาเศรษฐกิจที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้

ผมขอเสนอความคิดเห็นแก่ทุกฝ่าย ทุกกลุ่มอำนาจและทุกคนว่า ควรให้สถาบันนักศึกษา (เยาวชนคนหนุ่มสาว) ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ต้องร่วมรับผิดชอบสังคม ได้มีแนวทางในการสร้างระบบพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างอิสระ การได้มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดยืนของตนเองจะเปิดโลกทัศน์ให้นักศึกษาได้ขบคิดและจินตนาการอย่างอิสระ ลึกซึ้ง ขณะที่สังคมกำลังมีกติกาใหม่คือรัฐธรรมนูญ ผมไม่ทราบว่ามีร่างรัฐธรรมนูญได้ตระหนักหรือมองการณ์ไกลครอบคลุมแค่ไหนสำหรับอนาคต และเป็นไปได้ไหมที่สถาบันนักศึกษาจะมีคลังสินวิทย์ คลื่นโทรทัศน์เป็นของตนเอง เพื่อเสรีภาพในการเลือกรับรู้ที่มากกว่าและตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง เพราะนี่คือมิติใหม่ของสังคม สถาบันนักศึกษาจะมีเวทีรองรับพลังความคิดในการสร้างสรรค์

สิ่งใหม่ๆ และมีบทบาททางสังคมมากขึ้น อย่างน้อยที่สุด ภาวะและหน้าที่นี้จะสร้างสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับจิตวิญญาณตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งจะมีผลดีอื่นๆ ตามมาอีก เช่น

- 1. สร้างเอกภาพ ความเป็นหนึ่งเดียวให้กับสถาบันการศึกษาของชาติ
- 2. ส่งเสริมความรู้ ความสามารถ เพื่อปูพื้นฐานความเป็นเลิศทางวิชาการ เพราะเยาวชน คนหนุ่มสาวมีสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว

ก็น่าจะมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ ด้วย เช่น การมีส่วนร่วมในการนำเสนอและวิพากษ์วิจารณ์การเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงนโยบายการศึกษา

- 3. พัฒนาความสัมพันธ์ของสถาบันการศึกษาและประชาชนให้ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น
- 4. เปิดโอกาสให้เยาวชน คนหนุ่มสาวมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อเพื่อตนเองโดยเฉพาะและเพื่อสังคม เนื่องจากขณะนี้ไม่มีเพียงกลุ่มทุนเพื่อธุรกิจและรัฐเท่านั้นที่มีโอกาสในการสร้างสรรค์สื่อ
- 5. พัฒนาประสิทธิภาพในการรับส่งข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์ให้กับเยาวชน คนหนุ่มสาว เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการรับมือกับข้อมูลข่าวสาร

ผมกำลังจะจบการศึกษาในภาคการศึกษานี้ ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่เศรษฐกิจกำลังล้มละลาย พนักงานถูกปลดลอยแพมากขึ้นทุกวัน สิ้นปีนี้บัณฑิตใหม่อย่างพวกผมต้องหอบเสื้อผ้าหอบหมอนกลับไปทำน้าที่บ้านใหม่หลายครั้งที่ผมสรุปกับตัวเองว่า "สังคมไทยไม่เติบโตถวันทั่วสักที เพราะคนไทยหวาดกลัวและลืมหูลืมตา" ทั้งที่สิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าต่อมนุษย์มีอยู่มากมายมหาศาล แต่มนุษย์กลับไม่กล้านำมาใช้ ถ้าคนไทยกล้าที่จะทดลองสิ่งใหม่ๆ อย่างมีสติปัญญาและฉลาดเฉลียว ความเจริญอย่างมีอารยะก็อาจจะเกิดขึ้นในสังคมไทยได้

อภิวชิชัย คิริเทค